

Office Manager

Profesionāls žurnāls biroja darbiniekiem

Nr. 43 Septembris, 2008



**Egons Rusanovs:
Darbiniekā vispirms
meklēju cilvēciskās
vērtības.**

Numura tēma:

Efektīva procesu organizācija

- Re prezentācijas un reklāmas izmaksu klasifikācija
- Dokumentu aprīte
- Žestu valoda attiecībās
- Kad atlaiž no darba, lai celtu darba ražīgumu

levērojot likumus, kas sekmē attīstību



Foto – Didzis Grodzs

Māra Līce: – Jūs tikko esat nokārtojis kvalifikācijas eksāmenu, devis zvērestu un ieguvis tiesības praktizēt Maskavā un visā Krievijas Federācijā. Kā Krievijas klienti jūs atrod un kāpēc klientam Krievijā būtu jāizvēlas tieši jūs?

Egons Rusanovs: – Tāds tādu atrod (smejas)! Ja par kaut ko ir interese, un cilvēks apzināti šajā virzienā kaut ko meklē, tad viņš arī atrod, vienalga, vai tā būtu nodarbošanās, darbs vai vienkārši pielietojums sev. Tas nozīmē to, ka, ja man ir sajūta, ka Krievija kaut kādā ziņā ir domāta man, tad tā tas arī ir, un man šāda sajūta ir jau ļoti sen – tas tomēr ir ļoti perspektīvs juridisko pakalpojumu tirgus kā tāds, un būtībā tas ir neaptverams, neapstrādāts un patiesībā arī ļoti nekvalitatīvs.

Sandra Klāviņa: – Vai jums darbs Krievijā ir personīgu ambīciju papildījums, izaugsmes iespēja pašam vai arī izvēlējāties tur strādāt tāpēc, ka iegūtās zināšanas, piemēram, pēc tam noder arī darbā Latvijā?

E.R.: – Kaut ko sasniedzot, gribas kāpt vēl augstāk.

M.L.: – Nākamā būs Ķīna?

Cilvēka sūtība zemes virsū esot aizstāvēt otru cilvēku – tā ir viena no klasiskajām vērtībām, par ko iestājas arī zvērināts advokāts Egons Rusanovs. Sarunā vairāk lasiet par advokāta praksi, ētiku un uzticēšanos dzīvei.

E.R.: – Nākamā noteikti būs Ķīna (smejas). Bet, ja nopietni, tad dzīvosim – redzēsim.

Jāatceras, ka mana profesija, darbs, ko es daru, nav bizness, proti, Advokatūras likumā un ētikas kodeksā ir skaidri un gaiši rakstīts, ka advokāta darbība nav uzņēmējdarbība, tas ir intelektuāls darbs un nav saistīts ar peļņas gūšanu. Un, lai cik paradoksāli tas arī būtu, es esmu šī viedokļa piekritējs un paužu ļoti konservatīvus uzskatus šajā ziņā – advokāta darbs nedrīkst būt saistīts ar peļņas gūšanu, jo advokatūra ir justīcijas neatņemama sastāvdaļa. Runājot par Ķīnu, tas nozīmē, ka mana profesija nav savienojama ar agresīva ekonomiska rakstura ekspansiju citās valstīs. Un, jāsaka, man pašreiz nav nekādas intereses par krimināllietu advokāta pakalpojumu sniegšanu Ķīnā. Diez vai es varētu arī tik labi iemācīties valodu. Bez tam Ķīnā, atšķirībā no Krievijas, pastāv pietiekami nopietni ierobežojumi ārzemniekiem sniegt juridisko palīdzību. Tikai lielākajās pilsētās – Pekinā, Šanhajā un vēl dažās – citu valstu advokāti var darboties, bet arī ne pilnā jomā un faktiski zem ķīniešu advokātu firmu kontroles – šajā ziņā Ķīna ir panākusi sev ļoti izdevīgus nosacījumus, labākus pat nekā Krievija, jo Krievijā likumdošana šajā jautājumā ir pat ļoti liberāla, daudz liberālāka nekā Latvijā vai Baltkrievijā. Latvija, piemēram, konceptuāli nepieļauj advokāta, kurš nav Latvijas vai ES pilsonis, praksi Latvijā, neskatoties uz jebkādiem citiem nosacījumiem.

S.K.: – Ko klients sagaida no advokāta, vērsoties pie viņa pēc palīdzības?

E.R.: – Advokāta pienākums ir klientam maksimāli palīdzēt tajā situācijā, kādā viņš ir nonācis. Viņš nedrīkst uzspiest klientam savu viedokli – klientam pašam ir jāizvēlas sava pozīcija: vai nu viņš vai viņa vainu atzīst vai neatzīst. Advokāts sniedz juridisko palīdzību, izejot no tā, ko cilvēks vēlas. Ir bijuši

gadījumi, kad cilvēks neapšaubāmi ir izdarījis noziegumu – bet viņam visi citi ir vainīgi, viss ir slikti – policija, izmeklētājs, tad viņam sāp zobu un cietumā nav zobārsta utt. Es viņiem parasti saku: „Jums problēmas ir tiešām nopietnas, bet, zini, nevajag izdarīt noziegumus.” Un tas ļoti labi atvērš – cilvēks ir nedaudz sajaucis, kādā situācijā viņš atrodas, un nesaprot savu atbildību notikušajā – tas ir pilnīgs cilvēka infantilisms. Dabīgi, mans pienākums nav novērst vecāku kļūdas, taču mans pienākums nav arī paciest niķīga bērna kaprīzes, bērna, kuram var būt 25 gadi, 30 vai pat 60.

S.K.: – Katram var gadīties dzīvē nonākt situācijā, kādu viņš nav sev vēlējis, nedz arī jebkad būtu varējis iedomāties, ka nonāks, piemēram, cietumā. Kādi praktiski soļi būtu veicami un ko būtu vērts ielāgot, šādā situācijā nonākot?

E.R.: – Svarīgi ir ne tikai tas, ko cilvēks ir izdarījis, bet arī tas, kā cilvēks pats to novērtē. Ja cilvēks ir spējīgs sevi aktīvi konfrontēt ar situāciju un atklāti sev pateikt – jā, es to izdarīju, man ir ļoti žēl, bet ir kādi iemesli, kāpēc es to nevaru atzīt publiski, ja tas ir tā, tad ar cilvēku viss ir kārtībā. Un advokāts pat atrastu pareizu risinājumu un var būt, ka ar mazām sāpēm konkrētajai situācijai var iziet cauri. Bet, ja cilvēks izdara kaut ko acīmredzami pretdikumīgu un ietiepīgi uzskata, ka viss ir normāli, tad būs ārkārtīgi grūti viņam palīdzēt. Advokāta pienākums nav nodarboties ar cilvēka pāraudzināšanu vai dvēselisko ārstēšanu, kas gan nav slikti un reizēm arī izdodas. Es domāju, ka cilvēkam ir jāprot reāli novērtēt tiesisko situāciju, kādā viņš ir nonācis, un kādi ir tās cēloņi. Ja cilvēkam šis algoritms ir skaidrs, tad ar viņu viss būs kārtībā, bet, ja viņš to nesaprot, tad, pat ja advokāts izdarīs brīnumu un, piemēram, izvilks cilvēku no cietuma, agri vai vēlu notiks recidīvs, un parasti tas notiek pietiekami ātri.

S.K.: – Vai nezināšana kādreiz arī atbrīvo no atbildības?

E.R.: – No atbildības nezināšana, protams, neatbrīvo, taču var pieļaut kāda likuma panta dispozīcijas sastāvdaļas interpretāciju sev labvēlīgā virzienā, proti, piemēram, cilvēkam nav pietiekams izglītības līmenis, lai to zinātu, vai arī kāds cits iemesls – atkarībā no situācijas interpretācijas: ko viņš nezināja, kāpēc nezināja utt. Bet ir lietas, ko cilvēks nevar nezināt – ka zagts ir slikti, piemēram. Grūti pateikt, ko vispār šodien cilvēks var nezināt – kaut kādus jauninājumus nodokļu likumdošanā. Taču kā uzņēmējs var nezināt, kas notiek ar viņa darbību saistītā jomā, tas ir viņa pienākums – zināt!

M.L.: – Vai ir noteikta takse, ar ko būtu jāreķinās, vērsoties pie advokāta pēc pakalpojumiem?

E.R.: – Pēc vienošanās, atkarībā no situācijas.

Tādas noteiktas takses nav. Protams, figurē dažādas stundu likmes, bet tas viss ir ārkārtīgi relatīvi. Man nav zināms tāds vidējs vidusmēra pilsonis, kas pēc šādas stundu likmes varētu advokātam samaksāt tieši tik, cik viņš tur reāli ir arī ieguldījis darbu. Neviens to nepacels. Darbu var atrast jebkurā lietā – ņemt un darīt kaut ko un rakstīt tikai stundas un sūtīt klientam rēķinus – super bizness. Bet no tā cilvēka jau arī nav ko ņemt. Tā ir fikcija. Mana filozofija ir pretrunā ar slaveno anekdoti, kurā mazdēls advokāts saka vectēvam advokātam: „Zini, es šodien pabeidzu to lietu, kuru tu un tēvs bijāt veduši jau „daudzus

Uzskatu, ka visas lietas var realizēt arī bez riska – prātīgi tās saplānojot un realizējot.

gadus desmitus”, uz ko vectēvs viņam atbild: „Tu esi muļķis – no kā mēs tagad dzīvosim!” Manī tas nav – es vienmēr izeju, raugoties no efektivitātes viedokļa – ar mazāku piepūli iegūt pēc iespējas lielāku efektu. Līdz ar to nostrādātajām stundām nav nozīmes. Turklāt nereti ir tā – jo mazāk lieku kustību, jo labāks rezultāts. Bieži vien cilvēks ar savām neapdo-

mīgām darbībām iejaucas procesos, kas viņam nav ne saprotami, ne zināmi. Un tādejādi viņš ne tikai pagarina un sarežģī procesu, bet bieži arī sabojā visu, ko vien varēja sabojāt. Svarīgi atrast lietas būtību, un tad bieži vien viss notiek ļoti viegli. Protams, gadās arī, ka ne.

S.K.: – Cik bieži pie jums pēc padoma griežas paziņas, radnieki?

E.R.: – Es nelabprāt ar radniekiem strādāju, tas ir emocionāli ļoti grūti. Ārkārtīgi stiprs cilvēks droši vien to arī varētu darīt, taču es nevarētu konsultēt tuvus cilvēkus, paziņas, radniekus – tad nav objektivitātes. Principā konsultējot attieksmei pret cilvēku jābūt visnotaļ vienaldzīgai – kā ķirurgam, kurš mil cilvēku nevis kā savu tuvāko, bet kā savu tālāko. Ja cilvēks tev sirdī ir tuvu pieaudzis, nevari viņam palīdzēt, nedrīkst būt pārāk tuvas emocionālās saites ar to, kam tu reāli gribi un vari palīdzēt.

Es noteikti nemeklēju profesionālismu par katru cenu, jo tā nav cilvēciska kvalitāte. Manuprāt, darbiniekā vispirms ir jāmeklē cilvēciskās vērtības.

M.L.: – Vai ir kādreiz situācijas, kad jūs atsakāties no klienta procesa vidū?

E.R.: – Likums aizliedz atteikties no klienta. Arī klasiskajā advokatūras interpretācijā, ja esi uzņēmies lietas vešanu, tad nedrīkst no tās atteikties, arī tad, ja cilvēkam nav ar ko samaksāt. Tajā pašā laikā, tīri teorētiski, man pašam praksē ir bijušas robežsituācijas, kuras ir beigušas tā, ka ne es, bet klienti paši ir atteikušies no maniem pakalpojumiem. Principā tas ir viens un tas pats – pēc sarunas ar advokātu viņi izlemj meklēt citu, kas veiks viņu aizstāvību.

S.K.: – Latvijā cilvēki esot pieraduši apiet likumus. Kā jūs uz to raugāties un kas ir tas, ko jūs darāt – apejāt likumu, meklējat nepilnības?

E.R.: – Cilvēki visur pasaulē ir pieraduši apiet likumus, un tas ir absolūti normāli. Ja likums traucē normālu dzīves attīstības procesu, ierobežo, kavē vai kā citādi traucē evolūcijai un to nevar apiet, tad tas likums ir jāatceļ. Taču, ja likums, tieši pretēji, atbalsta un sekmē attīstību, tad tas ir jāatbalsta un jāievēro.

S.K.: – Rīgas ielās nesen bija redzami plakāti ar aicinājumu ziņot par gadījumiem, kad uzņēmumā alga tiek maksāta aploksnē – vai valsts tādā veidā cilvēkus atklāti aicina nodarboties ar ziņu pieešanu, sūdzēties – kā jūs vērtējat šādu lietu no likumiskā viedokļa?

E.R.: – Mums tiek iepotētas daudzas lietas, kas

būtībā ir pretdabiskas, nesaprotamas un nelogiskas. Kāpēc tas tā notiek – tas nav jautājums man. Droši vien, ja es būtu darbinieka vietā, nekur nezvanītu un neziņotu, un nedarītu to tāpēc, ka es to uzskatītu par pazemojošu vai vienkārši par nelietību pret savu darba devēju, jo spēles noteikumi jau katram bija zināmi no paša sākuma. Ar mums notiek tas, ko mēs atļaujam, lai ar mums dara. Bet jāsaprot arī, ka darba devējs darbiniekam naudu aploksnē maksā ne jau aiz labas dzīves. Nodokļu slogs ir nenormāls, un es varu saprast un nenosodīt tos uzņēmējus, kas tā dara, jo nav viegli izdzīvot. Uzņēmējs ir persona, kas ģenerē naudu – kas no nekā rada naudu, un izskatās tā, ka šie cilvēki, kas ir spējīgi ģenerēt naudu, tiek nolikti zem īpaši spēcīgas lupas un tiek sistemātiski ciniski „sūkti”, kamēr viņi vairs nespēj ģenerēt naudu, bankrotē, un viņi tiek aizmirsti, valstij viņi vairs nav vajadzīgi. Bet bieži cilvēks vairs nespēj ģenerēt naudu, jo no viņa ir izspiesta pēdējā sula, viņš vairs nevar sevi atražot.

Tāpēc es negribētu uzņemties šo lomu pret uzņēmējiem, taču, protams, saprotu arī tos cilvēkus, par kuriem netiek nomaksāts sociālais nodoklis, arī viņiem rodas problēmas. Bet iemācies būt par tādu, kas ģenerē naudu – taisi pats savu naudu, un viss būs kārtībā!

S.K.: – Kāds ir jūsu personīgais dzīves ētikas kodekss, kuru ievērojat? Lietišķā etiķete – vai to uzskatāt par ierobežojumu vai „satiksmes noteikumiem” darba vidē?

E.R.: – Advokātu ētikas kodeksā rakstīts, ka prasības pret advokāta profesijas pārstāvi kā pret ētikas un morāles subjektu ir paaugstinātas. Lai gan kaut kādai „deģenerācijas pazīmei”, proti, cilvēciskām vajībām, advokātam ir jāpiemīt – tas pieder gan pie imidža (smejas), gan tomēr pasvītro zināmu solidaritāti ar diemžēl nepilnīgo cilvēku. No tā nav jākautrējas. Mūsdienās prasības pret advokātu ir ļoti augstas, un viņam, līdzīgi kā apbedīšanas birojā, ik dienas nākas saskarties ar citu cilvēku sāpēm, ciešanām, pārdzīvojumiem, un, manuprāt, advokāts tādēļ nevar atļauties uzvilkt, piemēram, puķainu kreklu un izskatīties kā laba Eiropas kluba futbolists – nosauļojies un biežā kārtā ar želeju izziestiem matiem. Es, piemēram, gandrīz vienmēr esmu ģērbies tumšā uzvalkā.

Katra profesija prasa kādu zināmu lomu, un, ja cilvēks to nevar nest, tad viņš arī nevar strādāt šajā profesijā. Tāpat jebkurā situācijā jāapzinās, kāda ir tava loma – piemēram, advokāts ar neapdomīgu rīcību, uzvedību vai izskatu var savam klientam „nopelnīt” klāt pāris gadus tiesas spriedumā, tāpēc par to ir ļoti daudz jādomā.

S.K.: – Kādām īpašībām jūs pievēršat uzmanību, izvēloties darbiniekus?

E.R.: – Lai nerunātu pretī! Man laikam piemīt autoritatīvs vadības stils – mūsdienās visi to rūpīgi slēpj, bet es ar to lepojos (smejas). Ir nianse, kuras, izvēloties darbiniekus, gribu saredzēt. Es noteikti nemeklēju profesionālismu par katru cenu, jo tā nav cilvēciska kvalitāte. Manuprāt, darbiniekā vispirms ir jāmeklē cilvēciskās vērtības, un pēc tam var uzbūvēt visu pārējo, taču, ja nav pamata, nebūs arī celtnes. Profesionāli roboti bez emocijām, bez gara – tādu tagad ir diezgan daudz „saražots”. Skaidrs, ka kvalitātes, kuras meklēju, ir ļoti atkarīgas no pozīcijas, kurai es meklēju darbinieku, bet, pirmkārt, tā ir cieņa pret savu darba devēju, vēlēšanās kaut ko iemācīties un vispār nepārtraukti mācīties, darīt to ar prieku, svarīgi, lai cilvēks prastu glabāt noslēpumus. Esmu saskāries ar tādiem profesionāļiem, kas zina visu, ir „staigājošas enciklopēdijas”, un visu viņi reāli arī var izdarīt, taču saskarsme ar šiem cilvēkiem ir ļoti nepatīkama – piemēram, viņi ir intriganti, no kuriem darba devējam gribētos atbrīvoties. Tāpēc sauklis, ka profesionālisms liekams pirmajā vietā par katru cenu, ir ļoti apšaubāms.

S.K.: – Kādas īpašības vispār cilvēkos vērtējat visaugstāk un kādām īpašībām būtu jāpiemīt, lai cilvēks gūtu panākumus?

E.R.: – Nebaidīties no dvēseles sāpēm – ja tās pārvarēsiet, tad droši vien arī gūsiet panākumus. Es uzskatu, ka visas lietas var realizēt arī bez riska – prātīgi tās saplānojot un realizējot. Veiksme vairāk ir sengrieķu filozofijas un mitoloģijas kategorija, un es šai kategorijai neticu un to neattiecinu uz dzīves realitāti.

M.L.: – Kur jūs rodāt mieru, jaunas idejas, kas slīpē jūsu pasaules uzskatu?

E.R.: – Katrs cilvēks ir unikāls ar to, ka viņam katram ir sava misija, uzdevums, kas būtībā ir atrast

un saprast sevi. Domāju pilnīgi pietiek ar to, ja cilvēks uzticas dzīvei. Manuprāt, ikviena cilvēka lielākā problēma ir tā, ka viņš netic dzīvei, neuzticas realitātei, taču realitāte ir jāpieņem tāda, kāda tā ir – un tas arī ir lielākais kaifs. Un realitātes imanences loģika tieši tāda arī ir – nemeklēt debesis vai elli, kaut kādus aizkarus realitātei, bet atvērt acis un pieņemt to, kas ir. Un paļauties uz to, ka tas, kas tev ir, ir labākais, kas var būt, jo galu galā – ja cilvēks saka, ka tic Dievam, tad kāpēc viņš lielākoties izrāda savu neuzticēšanos, uzdodot jautājumus – kāpēc notiek kari, kāpēc man pagājušā gadā nomira tuvs cilvēks, kāpēc Dievs to pieļauj. Un, kad šie jautājumi parādās, tie lieliski parāda, ka cilvēks netic ne Dievam, ne dzīvei, tikai pats savam egoismam un mirkļa sajūtām.

M.L.: – Vai jums šķiet, ka esat atradis savu ceļu, vai esat laimīgs?

E.R.: – Es gluži tāpat kā mēs visi dzīvoju reālā pasaulē, kurā nedomāju, ka ir iespējams laimes un harmonijas stāvoklis, un, manuprāt, tie, kas sev to par katru cenu vēlas sarūpēt, izdara sev ārkārtīgi lielu lāča pakalpojumu. Ne velti teicu, ka tas, kurš pārvarējis dvēseles sāpes, ir uzvarētājs. Cilvēki patoloģiski baidās no šīm sāpēm, izvairās no situācijām, kurās varētu saskarties ar šīm sāpēm, vai pat lieto līdzekļus, lai tās mazinātu. Vēl vairāk – cilvēki apgūst dažādus politikorektuma aspektus, lai viņi mācētu vēl labāk no sāpēm izvairīties. Īstenībā tas ir ārkārtīgi degradējošs mehānisms, kas padara cilvēkus par kusliem augiem, kas nav spējīgi paši par sevi eksistēt. Un tad atkal rodas jautājums – kam tas viss ir vajadzīgs, kam vajadzīgs padarīt cilvēkus un veselas nācijas par deģenerātiem, par patērētājiem? Man tas nešķiet loģiski, bet tā notiek. **OM**